

Folkestyre eller demokrati

Det at være højskoleforstander på en højskole med unge elever - primært først i tyverne - om vinteren og med sommerkurser med besøg af et bredt udsnit af Danmarks befolkning i alder, uddannelse giver mig en unik mulighed for at høre, hvad folk tænker om livet.

Det betyder ikke, at jeg ikke bliver overrasket. Tværtimod. Jeg havde bedt elevgruppen her om at tænke på hvilke værdier, der var vigtige for deres liv. De skulle udvælge 10 værdier. I mit oplæg gjorde jeg opmærksom på, at var vi i Afrika, ville mad hver dag være et vigtigt element. Bestod gruppen af ældre mennesker, ville et godt helbred sikkert være på listen. De skulle bare tænke ud fra deres liv her og nu. Herefter skulle de gå i grupper og finde 10 punkter tilsammen. Målet var at få eleverne til at reflektere over dagligdagen og indgå i den demokratiske proces, det er at blive enige. Til slut skulle de argumentere for synspunkterne overfor den store gruppe.

Et af værdipunkterne, en gruppe var blevet enige om, var folkestyre. Det så jo meget tilforladeligt ud – lige indtil vi skulle oversætte ordet for vore udenlandske elever. Jeg ville oversætte orden med demokrati. Selvfølgelig i min tankegang. Og så kom balladen.

I gruppen mente man bestemt ikke, at folkestyre og demokrati er det samme. Folkestyre er et styre som kommer af folket. Folkets styre. Det er demokrati da også, indvendte jeg. Det er da essensen af demokrati. Nej, sagde gruppen, ikke som vi ser demokratiet udspille sig i Danmark i dag.

Jeg kom til at tænke på Rune Lykkebergs anmeldelse i Information d 26/27 feb. af Jeppe Nevers bog :” Fra skældsord til slagord - demokratibegrebet i dansk politisk historie”

Grundtvig mindede om ”den rædsomme magt de fleste Stemmers uindskrænkede Herredømme er”

Nok var den første grundlov ikke demokratisk set med nutiden øjne men dog et skridt på vejen. Om nogen talte Grundtvig om folkeviljen. Også han så ikke en lighed mellem folkets vilje og demokrati, men her hører så enigheden med ”de unge” samt undertegnede op, idet Grundtvig så kongen som den bedste til at udvirke folkeviljen.

Løsningen med kongen er ikke ligefrem tidens løsen. Men spørgsmålstegnet ved demokratiet, som jeg altid havde taget for givet som et plus-ord, kom til debat.

Demokrati er blevet til det etablerede samfund. Folkets tarv bliver perifert og underlagt magtstrukturer kaldet demokrati. Folkestyre er en daglig proces. Det mener de unge ikke vores demokrati er.

Jeg måtte gå en tur oven på den erfaring, og tankerne faldt på kommunerne i det vestjydske. Det område der er tegnet med blå på valgafterne. Det kan jeg sige uden at være profet. Ved kommunalvalget blev jeg opfordret til at stemme på gode mennesker i venstre frem for gode mennesker i andre partier. Jeg indvendte, at selvom jeg havde respekt for de mennesker, der

stillede op for venstre, så måtte jeg stemme efter min overbevisning. Der blev sagt, at hvis jeg stemte på den ventrekvinde m/k, som lå mine holdninger nærmest, ville jeg komme længere med min stemme, da alt alligevel blev bestemt på venstres gruppemøder frem for i byrådet! Hvis det virkelig er sandt, må jeg spørge mig selv, om flertalsvælde er meningen med demokratiet? Har "de unge" ret - er demokrati og folkestyre to forskellige begreber?

Jeg tænkte videre ud i landspolitikken.

En ting er, at demokrati i Danmark de sidste 10 år har været præget af flertalsstyre og blokpolitik. Det er et udtryk for stemmefordeling, og den måde det demokratisk valgte flertal har besluttet at forvalte magten på. En anden ting er, at også pressen behandler blokpolitik som det mest naturlige i verden.

Nu har pressen delt Christiansborg op i blokke. Som om der kun var to partier i Danmark: Et blå og et rødt. Når et parti indenfor én af blokkene kommer med udmeldinger som strider mod de andre partier indenfor samme blok, råber pressen straks "Krise i blokken!".

Hvad er der i vejen med at være enige om et fælles mål, selvom man har forskellige holdninger? Hvad er der blevet af demokratiske idealer som diskussion, at lytte til andres synspunkter og i fællesskab at finde løsninger? Hvordan skal vi som højskoler, som undervisere, som demokratiets støtter formidle at demokrati handler om at lytte, udveksle synspunkter og blive enige, når pressen bevidst behandler politik, som om der kun findes to partier? Demokrati ja, men folkestyre? Ikke underligt at "De unge" kan have svært ved at se folkets stemme, når vi behandler demokratiet så rigtigt.

Else Mathiassen. Forstander Vestjyllands Højskole. 6950 Ringkøbing.